

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ

«Αγάπη-Έρωτας : μια διαχρονική
περιπλάνηση στην ανθρώπινη
ψυχή». Με αφορμή την «Ερωφίλη» του
Γ. Χορτάτση.....

Σχέδιο του Γ. Τσαρούχη για το πρόγραμμα της παράστασης της «Ερωφίλης» από τη
Λαϊκή Σκηνή του Κ. Κουν (1934)

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΣΠΕΡΕΛΑΚΗ ΜΑΡΙΑ.

ΕΚΘΕΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΘΕΜΑ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ από τις μαθήτριες και τους μαθητές του Α2project του 57^{ου} Γενικού Λυκείου Αθηνών .

Επιβλέπουσα καθηγήτρια :Μαρία Σπερελάκη.

ΤΙΤΛΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: «Αγάπη-Έρωτας : μια διαχρονική περιπλάνηση στην ανθρώπινη ψυχή».Με αφορμή την «Ερωφίλη» του Γ. Χορτάτση....»

ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΡΩΦΙΛΗΣ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΠΟΥ ΒΑΣΙΖΕΤΑΙ ΣΕ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ,ΣΕ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΔΙΑΣΚΕΥΗΣ ΤΟΥ ΑΠΟ ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΟΥ 1^{ου} ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΚΑΙ ΣΕ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΕ ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ ΔΗΜΟΥ ΑΒΔΕΛΙΩΔΗ ΤΟ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ ΤΟΥ 2012.

Το θέμα της ερευνητικής εργασίας με την οποία ασχοληθήκαμε το β' τετράμηνο είναι **Αγάπη –Έρωτας : μια διαχρονική περιπλάνηση στην ανθρώπινη ψυχή. Με αφορμή την Ερωφίλη του Γ. Χορτάτση....**

Η Ερωφίλη είναι μια τραγωδία που γράφτηκε το 16 ο αιώνα και αποτελείται από πρόλογο, πέντε πράξεις, χορικά στο τέλος κάθε πράξης και ιντερμέδια (αυτόνομα μουσικοχορευτικά επεισόδια που παρεμβάλλονται μεταξύ των πράξεων).Η υπόθεσή της εκτυλίσσεται στην Αίγυπτο. Ο βασιλιάς της χώρας, Φιλόγονος, έχει σκοτώσει τον αδερφό του, νόμιμο βασιλιά, και έχει ανέβει στο θρόνο μαζί με τη γυναίκα του αδερφού του. Ο βασιλιάς έχει μια κόρη, την Ερωφίλη, που ερωτεύεται έναν νέο που ζει στη βασιλική αυλή, τον Πανάρετο. Ο Πανάρετος είναι γιος του βασιλιά της Τσέρτσας (ίσως να εννοείται η Γεωργία) που έχει κυριευθεί από εχθρούς. Έχει καταφύγει στην Αίγυπτο κρατώντας κρυφή την ταυτότητά του ,γιατί κινδυνεύει η ζωή του, αφού είναι νόμιμος διάδοχος του θρόνου. Οι δύο νέοι έχουν μεγαλώσει μαζί και η φιλία τους εξελίσσεται σε έρωτα που σφραγίζεται με έναν μυστικό γάμο τον οποίο γνωρίζουν μόνο εκείνοι οι δύο.

Στην πρώτη πράξη εμφανίζεται αρχικά ο Πανάρετος που αποκαλύπτει στον φίλο του Καρπόφορο το μυστικό του κρυφού γάμου (ενώ μέσα από τη συζήτηση οι θεατές πληροφορούνται για τη βασιλική καταγωγή του) και σε επόμενη σκηνή ο Βασιλιάς αποκαλύπτει στον Σύμβουλο το σχέδιο να παντρεύει την Ερωφίλη και τα προξενιά που του έχουν προτείνει.

Όταν ο βασιλιάς ανακαλύπτει την κρυφή σχέση της Ερωφίλης και του Πανάρετου εξοργίζεται. Ο σύμβουλος προσπαθεί να τον ηρεμήσει και η Ερωφίλη αντιστέκεται απέναντί του προσπαθώντας να τον στρέψει με το μέρος της. Παρά τις παροτρύνσεις του χορού και του συμβούλου ο βασιλιάς ανακοινώνει την απόφασή του να θανατώσει τον Πανάρετο, τον οποίο συναντά στην τελευταία σκηνή της πράξης. Ο Πανάρετος επιχειρεί να κερδίσει την εύνοια του βασιλιά και επιμένει για τη βασιλική καταγωγή του χωρίς να γίνεται πιστευτός.

Στην πέμπτη πράξη ανακοινώνεται από τον μαντατοφόρο στον Χορό η σκληρή τιμωρία του Πανάρετου: ο βασιλιάς τον σκότωσε, του έκοψε το κεφάλι, τη γλώσσα και τα χέρια και του ξερίζωσε την καρδιά, με σκοπό να τα προσφέρει ως δήθεν γαμήλιο δώρο στην Ερωφίλη. Η συνάντηση πατέρα και κόρης γίνεται στην επόμενη σκηνή και ο βασιλιάς προσποιείται πως αποδέχεται το γάμο και προσφέρει μία λεκάνη με τα κομμένα μέλη του Πανάρετου στην Ερωφίλη. Εκείνη αυτοκτονεί και στο τέλος του έργου ο χορός σκοτώνει το Βασιλιά.

Ξεκινήσαμε από το θεατρικό έργο , το οποίο κάποια παιδιά μαζί με την καθηγήτριά μας παρακολουθήσαμε στο Εθνικό θέατρο στην παράσταση που σκηνοθέτησε ο Δήμος Αβδελιώδης το χειμώνα που μας πέρασε . Παίρνοντας αφορμή από τα θέματα που θίγει ,δημιουργήσαμε 4 υποομάδες με τα εξής υποθέματα.

- Η ομάδα Έρωτας και τιμωρία ασχολήθηκε με **το ρόλο του πατέρα διαχρονικά.**
- Η ομάδα Τα κόκκινα φανάρια ερεύνησε **τις σχέσεις των 2 φύλων.**
- Η ομάδα Τα σκοτεινά σοκάκια του Έρωτα επέλεξε **το θέμα της βίας και του βιασμού.**
- Και η ομάδα El Barco del amor ασχολήθηκε με τον **Έρωτα στην Τέχνη της αρχαίας Ελλάδας.**

ΟΜΑΔΑ ΕΡΩΤΑΣ ΚΑΙ ΤΙΜΩΡΙΑ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ 137-442 ΤΗΣ ΕΡΩΦΙΛΗΣ ΤΟΥ Γ.ΧΟΡΤΑΤΣΗ.

ΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΩΝ 2 ΝΕΩΝ.

Στους στίχους 137-442 της τραγωδίας της Ερωφίλης φανερώνονται διάφορα συναισθήματα και αντιδράσεις του βασιλιά-πατέρα Φιλόγονου όπως και ο τρόπος αντιμετώπισης της Ερωφίλης απέναντι στα λόγια του πατέρα της.

Ο Φιλόγονος σ'αυτούς τους στίχους φαίνεται να είναι πολύ απογοητευμένος από τον Πανάρετο και επίσης νιώθει αδικημένος από τη συμπεριφορά του, διότι ενώ αυτός τον αγαπούσε και τον είχε αναθρέψει σαν δικό του παιδί, ο Πανάρετος πρόδωσε την εμπιστοσύνη που του έδειχνε. Ωστόσο, δείχνει μια εκδικητική διάθεση προς τον Πανάρετο και ετοιμάζει την τιμωρία του, γιατί πιστεύει ότι η αδικία που του έκανε ήταν πολύ μεγάλη.

Ο Φιλόγονος αισθάνεται ντροπή για την επιλογή της Ερωφίλης να δεσμευτεί και να λογοδοθεί με τον Πανάρετο κρυφά, χωρίς αυτό να βγει στην επιφάνεια. Δηλώνει στον σύμβουλό του πως δεν μπορεί να το συγχωρέσει και δεν αντέχει να κοιτάξει κατάματα τους άλλους από την ντροπή για την παρακοή της θυγατέρας του. Έπειτα, η αρνητική συμπεριφορά της Ερωφίλης τον έχει πικράνει τόσο που έχει συγκλονιστεί όσο ποτέ από καμία άλλη απογοήτευση. Είναι δυσαρεστημένος από το γεγονός ότι οι απόψεις του βρίσκουν αντιμετώπη και όχι σύμμαχό του την κόρη του.

Ο Φιλόγονος έστειλε τον Πανάρετο να μιλήσει στην κόρη του με σκοπό να την πείσει να συμμορφωθεί στην επιθυμία του να δεχτεί το προξενικό. Μετά από λίγη ώρα, καθώς εκείνος πήγαινε στην κάμαρα της κόρης του να κάνει συζήτηση μαζί της, την έπιασε με ένα από τα πιο έμπιστα πρόσωπά του, τον Πανάρετο. Τους έπιασε επ' αυτοφώρω σε μια τρυφερή στιγμή τους κρατώντας ο ένας το χέρι του άλλου με θάρρος και φανερά τα συναισθήματά τους που πρόδιδαν την αγάπη τους. Ο Πανάρετος θεωρούνταν ένας από τους πιο κοντινούς ανθρώπους του βασιλιά. Επομένως, εκείνος νιώθει και απογοήτευση απέναντί του, αφού γνωστό είναι πως του έχει φερθεί με το καλύτερο τρόπο και τον είχε αναθρέψει σαν παιδί του. Ανακάλυψε τις ενέργειες της κόρης του πίσω από την πλάτη

του, χωρίς εκείνος δηλαδή να γνωρίζει τίποτα σχετικό. Έτσι αποφασίζει να τον σκοτώσει.

Ο σύμβουλος προτείνει στον βασιλιά να ακούσει τι έχει να του πει η Ερωφίλη και ύστερα να βγάλει τα συμπεράσματά του και να πράξει αναλόγως. Παρ' όλα αυτά, και ο ίδιος ο Φιλόγονος αρχικά ήθελε να κάνει ένα διάλογο μαζί της, ανεξαρτήτως ποιο θα ήταν το θέμα. Άρα, βρίσκει την ευκαιρία να ξεκαθαρίσει τα πράγματα.

Από την άλλη, η Ερωφίλη δικαιολογείται στον πατέρα της πως ο Πανάρετος είναι ένας άντρας φρόνιμος και αξιότιμος ο οποίος αγνοεί τα πλούτη και έχει πολλές αρετές όπως δηλώνεται και στο όνομά του. Στην αρχή, του λέει ότι την δίδαξε με πολλές αρετές και πολλές χάρες και του αναπολεί τις χαρούμενες στιγμές που περάσανε μαζί. Ύστερα εκείνη του λέει πως ο Πανάρετος είναι ένα πρόσωπο ενάρετο, πάντα τρυφερός μαζί της και του υπενθυμίζει ότι έχει κερδίσει την εμπιστοσύνη του Φιλόγονου, μια και μπορεί να βασιστεί σε εκείνον, ενώ, παράλληλα, του τονίζει πως αν δεν πετύχει αυτή η σχέση θα'ναι δική της η μοίρα και δικό της το φταίξιμο.

Οι διαφορετικές απόψεις που εκφράζονται όσον αφορά στις αξίες και την καταγωγή κάποιου ανθρώπου αναφέρονται στο διάλογο της Ερωφίλης με τον πατέρα της. Ο βασιλιάς ντρέπεται για τον άντρα που επέλεξε η κόρη του και της λέει πως θα προτιμούσε να έπαιρνε έναν πλούσιο άντρα. Αντίθετα, η Ερωφίλη πιστεύει πως όλοι οι άνθρωποι έχουν τα ίδια δικαιώματα στην αγάπη και δεν τους διακρίνει σε φτωχούς και πλούσιους. Γι' αυτήν έχουν σημασία οι αρετές και η ευγένεια των ανθρώπων. Έτσι, ζητά από τον πατέρα της την κατανόησή του και την ευλογία του.

Τέλος, η αντίδραση του βασιλιά ήταν πολύ αρνητική απέναντι στην κόρη του. Νευριάζει μαζί της και της λέει πως δεν θέλει να την βλέπει και να εξαφανιστεί από μπροστά του. Στη συνέχεια, μετά από όλο αυτό το σκηνικό, η Ερωφίλη πικραμένη επικαλείται τη νεκρή μητέρα της, για να τη βοηθήσει να αντιμετωπίσει τη δύσκολη κατάσταση στην οποία βρίσκεται.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΡΥΦΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ ΚΡΕΟΝΤΑ-ΑΙΜΟΝΑ (στίχοι 724-780) ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΗ.

Στην Αντιγόνη του Σοφοκλή, ο Κρέοντας έχει αναλάβει την εξουσία, ύστερα από τον θάνατο των δύο αδελφών της Αντιγόνης, Ετεοκλή και Πολυνείκη. Η Αντιγόνη αποφασίζει, παρά την εντολή του Κρέοντα, να θάψει τον Πολυνείκη ακολουθώντας τους άγραφους θεϊκούς νόμους. Μετά την ανακάλυψη της πράξης της, είναι αναγκασμένη να θανατωθεί. Ο Αίμωνας, αρραβωνιαστικός της Αντιγόνης, προσπαθεί να συγκρατήσει τον πατέρα του και στους στίχους 724-780 παρακολουθούμε τον έντονο διάλογο μεταξύ τους, στον οποίο επισημαίνουμε τα εξής σημεία:

- Ο Αίμωνας προσπαθεί να συνενώσει τον πατέρα του και να τον μεταπείσει να θανατώσει την Αντιγόνη και την Ισμήνη.

-Ακόμη, διαθέτει την τόλμη και το θάρρος να εκφραστεί ελεύθερα στον πατέρα του και τον συμβουλεύει να πράξει σωστά, λαμβάνοντας υπ' όψιν του και την άποψη του λαού της Θήβας.

-Παρά τον σεβασμό που δείχνει ο Αίμωνας προς τον πατέρα του, εκείνος γίνεται προσβλητικός, αποκαλώντας τον επανειλημμένα «δούλο μιας γυναίκας».

-Επίσης, παρατηρούμε πως ο Αίμωνας αποχωρεί μόνιμα και αποχωρίζεται τον πατέρα του, όπως και ο Κρέοντας αποχωρίζεται τον γιο του.

-Τέλος, διακρίνουμε κάποιες ομοιότητες μεταξύ της «Αντιγόνης» και της «Ερωφίλης». Ο Φιλόγονος και ο Κρέοντας αντιδρούν αυταρχικά στον κρυφό αρραβώνα των παιδιών τους και τελικά καταφεύγουν στην φόνευση του Πανάρετου και της Αντιγόνης αντίστοιχα. Ο Φιλόγονος τεμάχισε τον Πανάρετο και ο Κρέοντας έχτισε ζωντανή την Αντιγόνη. Επομένως, και στα δύο έργα ο πατέρας επεμβαίνει με ακραία συμπεριφορά στην δυνατή σχέση μεταξύ του ζευγαριού. Θα μπορούσε, παρ' όλα αυτά, να θεωρηθεί πιο αποτροπιαστική, η αντιμετώπιση της κατάστασης με τον τρόπο που την αντιμετώπισε ο Φιλόγονος, αφού, ύστερα από την δολοφονία του Πανάρετου με μακάβριο τρόπο, έστειλε τα μέρη του σώματος του σαν «δώρο» σε πακέτο στην Ερωφίλη. Η αγριότητα και η απανθρωπιά περιγράφουν απόλυτα την πράξη του αυτή.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ

Με την πάροδο των χρόνων, η οικογένεια αυτή καθ' αυτή, έχει υποστεί τροποποιήσεις, μετασχηματισμούς και μεταβολές σε διάφορους τομείς. Γι' αυτό έχει διαχωριστεί στα ξεχωριστά είδη που συναντάται, Επομένως έχουν υπάρξει διαφοροποιήσεις και στο ρόλο του πατέρα όπως και στους υπόλοιπους ενδοοικογενειακούς ρόλους.

Στις παραδοσιακές οικογένειες ο πατέρας ήταν ο αρχηγός της οικογένειας, ο οποίος εργαζόταν για να βγάλει το προς το ζην και μοχθούσε ολημερίς. Ο πατέρας στην οικογένεια ήταν απόμακρος, αυστηρός, αυταρχικός βάση των στερεοτύπων που ίσχυαν. Παρόλα αυτά, νοιαζόταν και προστάτευε την οικογένεια του από τα ερεθίσματα του έξω κόσμου. Σήμερα, έχουν εξομαλυνθεί οι σχέσεις των μελών της οικογένειας επειδή έχει αλλοιωθεί ο αυταρχικός ρόλος του πατέρα.

Τα τελευταία χρόνια η εικόνα του παραδοσιακού, σκληρού, αυταρχικού και απλησίαστου πατέρα άλλαξε δραστικά. Εκεί που η γυναίκα των προηγούμενων δεκαετιών είχε την ευθύνη της ανατροφής των παιδιών και της συντήρησης του σπιτιού, σταδιακά συμβάλλει και ο πατέρας στις εργασίες αυτές, αφού η σημερινή γυναίκα εργάζεται. Ο ρόλος του πατέρα δυσκολεύεται στις μονογονεϊκές οικογένειες, γιατί λείπει η μητέρα, το ίδιο ισχύει και για τη μητέρα. Και στις δύο περιπτώσεις ο γονέας πρέπει να χωριστεί στα δύο, διότι εφόσον ο ένας γονέας είναι απών, ο άλλος θα πρέπει να εξασφαλίσει στο παιδί, κατά κάποιον τρόπο μια διπλή γονεϊκή παρουσία.

Συμπερασματικά, σταδιακά διαμορφώθηκε ο ρόλος του πατέρα όπως είναι σήμερα μέσα από πολλές κοινωνικές ανακατατάξεις των δύο φύλων. Ο σημερινός άνδρας, λοιπόν, έχει να αναλάβει πολλούς ρόλους: να είναι επιτυχημένος και παραγωγικός στον εργασιακό του χώρο, να συμμετέχει περισσότερο στη διαπαιδαγώγηση των παιδιών του, να είναι ευαίσθητος, προσιτός και διαθέσιμος στο παιδί διατηρώντας όμως τη θέση του ως πατέρας και όχι ως ένας συνομήλικος φίλος του παιδιού.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΣΧΕΤΙΚΟ ΜΕ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ. (Το ερωτηματολόγιο 1. παρατίθεται στο παράρτημα)

Στις 12 Απριλίου, δώσαμε ένα ερωτηματολόγιο σε 20 άνδρες - πατέρες, ηλικίας 40-45 χρονών και πήραμε τα εξής αποτελέσματα:

Στην πρώτη ερώτηση η οποία ήταν: «Με ποια από τα παρακάτω χαρακτηριστικά αποδίδετε καλύτερα ο ρόλος που είχε ο δικός σας πατέρας μέσα στην οικογένεια», τα ποσοστά διαμορφώθηκαν ως εξής: ο χαρακτηρισμός του πατέρα ως αυστηρός 15%, ως προστατευτικός 17% ,ως δυναμικός 11% , ως δύστροπος 2% και ως καλός 22%.

Στη δεύτερη ερώτηση στην οποία ρωτήθηκαν και αφορούσε το δικό τους ρόλο στα ενδοοικογενειακά πλαίσια, τα αποτελέσματα ήταν: 4 % αυστηρός, 4% δυναμικός, 11% προστατευτικός και 27% ως καλός.

Θέλοντας να ερμηνεύσουμε τα αποτελέσματα αυτά συμπεραίνουμε ότι ο ρόλος των παππούδων μας είχε κάποιες διαφορές σε σχέση με τον ρόλο των πατεράδων μας. Οι παππούδες μας ήταν πιο αυστηροί από τους σημερινούς πατεράδες ενώ στις μέρες μας υπάρχει περισσότερη ελευθερία και δημοκρατικοποίηση στην οικογένεια. Ακόμα στην εποχή μας οι γονείς είναι υπερπροστατευτικοί με τα παιδιά τους, γιατί οι κίνδυνοι, που αυτά αντιμετωπίζουν, έχουν αυξηθεί κατά πολύ. Επειδή οι καιροί έχουν αλλάξει οι σημερινοί πατεράδες είναι πιο απελευθερωμένοι και δεν καταπιέζουν τα παιδιά τους όσο στην παλαιότερη εποχή. Οι παππούδες μας ήταν πιο δυναμικοί, γιατί οι καταστάσεις που αντιμετώπιζαν ήταν πολύ πιο δύσκολες

Στην τρίτη ερώτηση, αν υπάρχει ισορροπία ανάμεσα στους ρόλους που έχετε (πατέρας - επαγγελματίας) το 75% απάντησε πως υπάρχει ισορροπία και το 25% πως δεν υπάρχει ..

Σήμερα οι πατεράδες προσπαθούν να μην παραμελούν τα παιδιά τους, για τη δουλειά τους και να βρίσκονται δίπλα όταν τους χρειάζονται. Το 1/4 των πατεράδων βιώνει μια αντίφαση στους ρόλους του εργαζόμενου και του πατέρα. Οι επαγγελματικές υποχρεώσεις έχουν αυξηθεί και έτσι οι πατεράδες δε θα μπορούσαν ν' ασχοληθούν όσο θα ήθελαν με τα παιδιά τους. Όμως παρ' όλα ταύτα προσπαθούν να μην τα παραμελούν και να βρίσκονται δίπλα τους ακόμα και αν η δουλειά τους δεν τους το επιτρέπει αυτό.

ΟΜΑΔΑ ΚΟΚΚΙΝΑ ΦΑΝΑΡΙΑ.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ 185-495 ΤΗΣ ΕΡΩΦΙΛΗΣ ΤΟΥ Γ.ΧΟΡΤΑΤΣΗ.

Η ΑΔΕΛΦΙΚΗ ΦΙΛΙΑ ΠΟΥ ΕΞΕΛΙΣΣΕΤΑΙ ΣΕ ΣΦΟΔΡΟ ΕΡΩΤΑ-μέσα από την εξομολόγηση του Πανάρετου στον Καρπόφορο.

Μέσα από τους στίχους 185-495 βλέπουμε πως ο Πανάρετος προσπαθεί να εξομολογηθεί το ειδύλλιό του με την Ερωφίλη στον φίλο του, Καρπόφορο. Με αυτό τον τρόπο μπορούμε να παρατηρήσουμε την τροπή της σχέσης των δύο νέων, η οποία ξεκίνησε ως μία αδελφική φιλία και κατέληξε σε έναν απαγορευμένο έρωτα.

Αρχικά ξέρουμε πως ο Πανάρετος κατέφτασε στο παλάτι σε ηλικία 5 ετών και πως ο βασιλιάς τον ανέθρεψε μαζί με την κόρη του μιας και οι δύο νέοι είχαν την ίδια ηλικία. Στη συνέχεια όμως ο Φιλόγονος χώρισε τα δύο παιδιά όταν έφτασαν στο μεταβατικό στάδιο της εφηβείας ούτως ώστε η στενή τους φιλία να μην εξελιχθεί σε έρωτα. Με αφορμή τα λόγια του φίλου του, ο Καρπόφορος βρίσκει την ευκαιρία να παρομοιάσει τη δύναμη ενός νεανικού έρωτα με ένα δέντρο που έχει ριζώσει βαθιά μέσα στη γη και είναι δύσκολο να σπάσει.

Ύστερα ο Πανάρετος εκφράζει τα διαφορούμενα συναισθήματά του στους στίχους 241-254 καθώς έβλεπε πως ο έρωτάς του έβρισκε ανταπόκριση από τη στιγμή που και η Ερωφίλη ήταν ερωτευμένη μαζί του και είχε αρχίσει να το δείχνει. Από την άλλη όμως αισθάνεται τεράστια θλίψη εφόσον έπρεπε να φύγει για τον πόλεμο και προσπαθούσε να βρει κάποιο λόγο που θα τον κρατούσε κοντά στην αγαπημένη του, χωρίς όμως να καταφέρει κάτι.

Έπειτα ο Πανάρετος επιστρέφει από τον πόλεμο και αποφασίζει να λάβει μέρος στο αγώνισμα τη γκιόστρας. Ανακοινώνοντας το στην Ερωφίλη, εκείνη του εύχεται να βγει για άλλη μία φορά νικητής και του χαρίζει ένα εγκόλπιο που φορούσε στο λαιμό της. Σαν εξέλιξη, παρατηρούμε ότι ο έρωτάς τους φουντώνει καθώς η Ερωφίλη είναι πλέον πιο εκδηλωτική και μετά την επιστροφή του αγαπημένου της μπορούν να είναι μαζί έστω και κρυφά από τον πατέρα της.

Στους στίχους 365-376 διαβάζουμε πως ο Πανάρετος απευθύνεται στην Ερωφίλη λέγοντάς της πως η ψυχή και το κορμί του πλέον είναι δικά της και πως με μία της μόνο διαταγή μπορεί ακόμα και να πεθάνει, ενώ εκείνη σαν αντάλλαγμα του χαρίζει λουλούδια. Στη συνέχεια οι δύο νέοι ανταλλάσσουν όρκους και παντρεύονται κρυφά αλλά ο Πανάρετος είναι περισσότερο ανήσυχος από κάθε άλλη φορά γιατί νιώθει τύψεις απέναντι στον βασιλιά και φοβάται μην χάσει την γυναίκα του σε περίπτωση που μαθευτούν όλα.

Τέλος στους στίχους 487-494 ο Πανάρετος εκφράζει τα έντονα συναισθήματα που τρέφει κάθε ερωτευμένος όταν δεν μπορεί να είναι ελεύθερος μαζί με την αγαπημένη του.

Σχολιασμός αποτελεσμάτων ερωτηματολογίου για τις σχέσεις των 2 φύλων (ερωτηματολόγιο 2)

Στα πλαίσια της εργασίας μας αποφασίσαμε να συντάξουμε ένα ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις που αφορούν τη σχέση και τη συμπεριφορά των δύο φύλων, στο στάδιο της εφηβείας, τη σημερινή εποχή και το μοιράσαμε σε νέους από 15 έως 18 ετών.

2. Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων (83% τα αγόρια και 93% τα κορίτσια) υποστήριξε πως είναι δυνατή η ύπαρξη φιλίας στη σύγχρονη εποχή ανάμεσα σε ένα αγόρι και ένα κορίτσι. Αυτό σημαίνει πως έχουν αλλάξει τα κοινωνικά δεδομένα και ο τρόπος με το οποίο συμπεριφέρονται τα δύο φύλα μεταξύ τους. Σημαντικοί παράγοντες αποτελούν και ο φεμινισμός και η βιομηχανική επανάσταση, τα οποία συνέβαλαν στη χειραφέτηση της γυναίκας και στην ένταξή της στον εργασιακό χώρο καθώς και στην διεκδίκηση και εδραίωση των δικαιωμάτων της. Ο εκδημοκρατισμός της οικογένειας είχε σαν αποτέλεσμα την μεγαλύτερη ελευθερία στην ανατροφή των παιδιών και επομένως στην προσέγγιση των δύο φύλων. Εκτός από την αλλαγή στην οικογένεια, η κατάργηση των σχολείων σε αρρένων και θηλέων και η δημιουργία αντίστοιχων μεικτών οδήγησε σε μία φυσιολογική συμπεριφορά αγοριών και κοριτσιών. Έτσι το ένα φύλο αντιμετωπίζει το άλλο με σεβασμό και κατανόηση για τις ανάγκες και τις επιθυμίες – βέβαια πάντα σε σχέση με το παρελθόν- και αυτό καταλήγει στην παραπάνω διαπίστωση σχετικά με τη φιλία αγοριών-κοριτσιών.

3. Ομοίως και στην επόμενη ερώτηση έγινε προφανές πως και στα δύο φύλα, το φαινόμενο του εξελιχθεί μία φιλία ανάμεσα σε ένα αγόρι και ένα κορίτσι σε ερωτική σχέση είναι ιδιαίτερα συχνό και σύνηθες ιδίως στην ηλικία της εφηβείας. Αυτό πιθανώς οφείλεται στο ότι οι συναναστροφές με το αντίθετο φύλο είναι πλέον αποδεκτές και όχι κατακριτές από το κοινωνικό σύνολο με αποτέλεσμα οι νέοι να συμπεριφέρονται και να εκφράζονται με μεγαλύτερη ελευθερία και να εκδηλώνουν τα συναισθήματά τους χωρίς αναστολές.

5. Η επόμενη ερώτηση η οποία αναφέρεται στο ξεκίνημα της σεξουαλικής δραστηριότητας των εφήβων φανερώνει πως ο ανδρικός πληθυσμός απάντησε πως η καταλληλότερη ηλικία είναι αυτή των 15 ετών (50%) ενώ το υπόλοιπο 50% επέλεξε την ηλικία των 16 και 17 ετών. Από την άλλη η πλειοψηφία των κοριτσιών θεωρεί πως η ιδανική ηλικία είναι αυτή της ενηλικίωσης (39%), ενώ υπήρξε και κάποιο μικρό

ποσοστό (11%) το οποίο υποστήριξε πως οι σεξουαλικές σχέσεις πρέπει να ξεκινούν μετά τα 18. Διαπιστώνουμε λοιπόν πως το θέμα αυτό φέρει διαφορετικές απόψεις ανάλογα με το φύλο. Συγκεκριμένα, επικρατεί η αντίληψη πως τα αγόρια, έχοντας περισσότερη παρορμητικότητα, κάνουν σεξ σε μικρότερη ηλικία θέλοντας με αυτόν τον τρόπο να αποκτήσουν περισσότερη εμπειρία. Αντίθετα η μέση έφηβη θα νιώσει έτοιμη για το ξεκίνημα αυτό όταν θεωρήσει πως έχει ωριμάσει πλήρως, σωματικά και ψυχικά. Έτσι χρειάζεται περισσότερο χρόνο απ' ό,τι ο άνδρας καθώς η γυναίκα λειτουργεί περισσότερο εγκεφαλικά.

6. Στο επόμενο ερώτημα, σχετικό με το προηγούμενο, ερωτώμενοι για το μετά από πόσο χρονικό διάστημα πρέπει ένα ζευγάρι να ολοκληρώσει τη σχέση του, η πλειοψηφία και των δύο φύλων θεώρησε πως ο χρόνος δεν αποτελεί μείζονα παράγοντα. Έτσι καταλαβαίνουμε πως ο μέσος έφηβος πορεύεται στη σχέση του σύμφωνα με το ερωτικό στοιχείο και με τα συναισθήματα που τρέφει για το έτερον ήμισυ, μη δίνοντας ιδιαίτερη βάση στο αν πρόκειται για μία σοβαρή σχέση ή για κάτι καθαρά παροδικό που στόχος του είναι να προσφέρει ευχαρίστηση και στα δύο φύλα. Βέβαια αυτός ο τρόπος συμπεριφοράς δεν επωφελεί πάντα τους νέους. Τέτοιου είδους αυθορμητισμοί μπορεί να οδηγήσουν στην απότομη νύξη μίας σχέσης, γι' αυτό θα ήταν καλό πολλές φορές να λαμβάνεται υπ' όψιν και ο χρόνος που μεσολαβεί από το ξεκίνημα μιας ερωτικής σχέσης μέχρι την πλήρη ολοκλήρωσή της, ως δοκιμαστικό στάδιο, έτσι ώστε να υπάρξει περισσότερη εμπιστοσύνη και αλληλοεκτίμηση μεταξύ των δύο φύλων.

7. Ένα άλλο ερώτημα, που πολλοί νέοι θέτουν συχνά στον εαυτό τους, είναι το αν η ηλικία έχει καθοριστικό ρόλο σε μία σχέση. Είναι ξεκάθαρο και από τα αποτελέσματα που βλέπουμε πως το θέμα της διαφοράς ηλικίας ανάμεσα σε ένα ζευγάρι είναι ιδιαίτερα διαφορούμενο. Γενικά συναντάμε την καθιερωμένη αντίληψη πως ο άνδρας πρέπει να είναι μεγαλύτερος από τη γυναίκα. Ίσως η αντίληψη αυτή να μην είναι ιδιαίτερα σύγχρονη αλλά σίγουρα φέρει κάποιο νόημα, από τη στιγμή που είναι επιστημονικά αποδεδειγμένο πως τα κορίτσια, ως επί των πλείστων, ωριμάζουν ταχύτερα απ' ό,τι τα αγόρια της αντίστοιχης ηλικίας και βιώνουν διαφορετικά τα στάδια της εφηβείας. Όμως η εντύπωση αυτή έρχεται και ισοδυναμεί με την άποψη που υποστηρίζουν επίσης πολλοί, ότι δηλαδή ένα ζευγάρι είναι καλό να φέρει την ίδια ηλικία, έτσι ώστε να υπάρξει μία ισορροπία όσον αφορά την επικοινωνία των δύο φύλων και να μην αμβλύνεται το χάσμα των διαφορών μεταξύ τους. Είναι σημαντικό να τονίσουμε πως το θέμα αυτό είναι καθαρά υποκειμενικό για έναν άνθρωπο, αρκεί βέβαια να λαμβάνεται υπ' όψιν πως η αύξηση της ηλικίας είναι ανάλογο ποσό με την αύξηση των προσδοκιών και των απαιτήσεων σε μία σχέση.

8. Η επόμενη ερώτηση αναφέρεται στην σύναψη σχέσης ενός αγοριού ή κοριτσιού με ένα άτομο το οποίο ίσως έχει λιγότερη ή περισσότερη οικονομική άνεση από εκείνον/η. Όπως είναι φανερό, η συντριπτική πλειοψηφία και των δύο φύλων απάντησε ομόφωνα πως θα έκανε σχέση με ένα άτομο ανεξάρτητα από την οικονομική του κατάσταση. Το αποτέλεσμα αυτό μας αποδεικνύει πως μία σχέση δεν βασίζεται στα χρήματα αλλά στα συναισθήματα του ατόμου, τουλάχιστον στο στάδιο της εφηβείας, γεγονός που αποδίδει ένα πιο αισιόδοξο μήνυμα για την περίοδο οικονομικής δυσχέρειας που όλοι βιώνουμε. Είναι εξάλλου γνωστό πως τα στερεότυπα που προβάλλουν την άποψη ότι δύο άτομα διαφορετικών κοινωνικό-οικονομικών τάξεων δεν μπορούν να συνάψουν ερωτική σχέση, έχουν καταργηθεί.

9i. Όσον αφορά την κατάλληλη ηλικία γάμου για μία γυναίκα, τα αγόρια κατά πλειοψηφία (50%) θεώρησαν ιδανική ηλικία αυτή των 30-35 ενώ ένα σημαντικό ποσοστό (25%) υποστηρίζει την ηλικία των 20-25, γεγονός ασυνήθιστο για τη σημερινή εποχή. Σημαντικό είναι επίσης πως το 8% των αρσενικών ερωτηθέντων θεωρεί πως δεν παίζει ρόλο η ηλικία. Παρόμοια απάντηση έδωσαν και τα κορίτσια, αφού το 54% αυτών επέλεξε την ηλικία των 25-30. Παρατηρήθηκε όμως διαφορά στις υπόλοιπες επιλογές εφόσον το 17% θεωρεί πως μία γυναίκα μπορεί να παντρευτεί και μετά τα 30 και το 18% συμφωνεί πως η ηλικία δεν παίζει ιδιαίτερο ρόλο. Μπορούμε να πούμε ότι τα αποτελέσματα δηλώνουν πως και τα δύο φύλα συμφωνούν στην ηλικία 25-30 καθώς σε αυτό το στάδιο η γυναίκα έχει ολοκληρώσει θεωρητικά τις σπουδές της, έχει αποκατασταθεί επαγγελματικά και είναι αρκετά γόνιμη για να μπει στο στάδιο δημιουργίας απογόνων. Αξίζει να αναφέρουμε πως ο μέσος όρος ηλικίας γάμου για τις γυναίκες έχει αυξηθεί αισθητά ύστερα από την χειραφέτηση των γυναικών, μιας και κατά τη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα, γνωρίζουμε πως δε είχαν πρόσβαση στην εκπαίδευση και ο μόνος ρόλος τους ήταν η φροντίδα του σπιτιού και των παιδιών. Έπειτα όμως από την βιομηχανική επανάσταση, η γυναίκα βγαίνει πλέον στην αγορά εργασίας και αποκτά κατοχυρωμένα δικαιώματα, με αποτέλεσμα να θέτει άλλες προτεραιότητες και ο γάμος να μπαίνει σε δεύτερη μοίρα.

9ii. Σχετικά με την κατάλληλη ηλικία γάμου για τον άνδρα, παρατηρήθηκε μία συμβατότητα όσον αφορά τις απαντήσεις και των δύο φύλων. Τα αγόρια έκριναν ιδανική ηλικία αυτή των 25-30 κατά πλειοψηφία 25% ενώ το 50% ψήφισε 30-35 και άνω των 35. Το υπόλοιπο 17% θεώρησε την ηλικία ασήμαντο παράγοντα. Από την άλλη τα κορίτσια απέρριψαν την επιλογή άνω των 35 και το 50% συμφώνησε στην ηλικία 30-35. Επίσης το 32% επέλεξε τα 25 με 30 χρόνια ενώ το 18% όπως και προηγουμένως, δεν λαμβάνει υπ' όψιν του την ηλικία. Βλέπουμε πως δεν παρατηρείται ιδιαίτερη διαφορά με την αντίστοιχη

ερώτηση για τις γυναίκες, πράγμα που δηλώνει πως ο κόσμος πλέον αναγνωρίζει, κατά πλειοψηφία, την ισότητα μεταξύ των δύο φύλων.

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΙΚΑΣ

Ο θεσμός της προίκας υπήρξε για πολλά χρόνια σε πολλές χώρες ανά τον κόσμο κατά τη διάρκεια του 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα και καθιερώθηκε για λόγους οικονομικούς και κοινωνικούς. Ο θεσμός αυτός αποτελούσε το συμβόλαιο μεταξύ των δύο οικογενειών και την αιτία του γάμου καθώς καθόριζε το αν επρόκειτο να γίνει ο γάμος, ενώ το συναίσθημα δεν συγκαταλεγόταν ως παράγοντας στη λήψη της απόφασης. Η προίκα δεν επιδρούσε θετικά στη ζωή των έγγαμων γυναικών. Σε περίπτωση που η νύφη δεν ευχαριστούσε τον άντρα της ή το ποσό της προίκας της δεν ήταν ικανοποιητικό, αυτό οδηγούσε σε βασανιστήρια, τραυματισμό ακόμα και δολοφονία της γυναίκας. Σήμερα, οι αντιλήψεις και οι πρακτικές που συνδέονται με το θεσμό της προίκας δεν έχουν εκλείψει εντελώς. Σε μερικές υποανάπτυκτες αλλά και αναπτυσσόμενες χώρες της Γης ο θεσμός της προίκας τηρείται μέχρι και σήμερα.

Ύστερα από έρευνα στο Διαδίκτυο, διαπιστώσαμε πως τίθεται ακόμα το θέμα της προίκας και πολλές φορές με μακάβριες συνέπειες. Συγκεκριμένα, στην Ινδία ο θεσμός της προίκας απαγορεύτηκε από το 1961, παρ' όλα αυτά αποτελεί ακόμα παράδοση του πολιτισμού αυτού ιδίως σε αγροτικές περιοχές. Ακόμα και μετά το γάμο η προικοδότηση του γαμπρού δεν παύει να υφίσταται, αντίθετα εκείνος έχει το περιθώριο να ζητήσει ακόμη περισσότερα χρήματα. Επίσης πολλοί είναι οι παράνομοι γάμοι που τελούνται κατόπιν συμφωνίας για προίκα, καθώς όπως είναι αντιληπτό, οι πολίτες του κράτους αυτού βρίσκονται σε συνεχή επιζήτηση χρημάτων για να μπορέσουν να επιβιώσουν.

Αυτό όμως που συμβαίνει όταν ο άντρας δεν παίρνει το απαιτούμενο ποσοστό είναι να ασκεί στη σύζυγό του σωματική καθώς και ψυχολογική βία **κακοποιώντας την και ρίχνοντάς της οξύ στο πρόσωπο, το οποίο προκαλεί σοβαρά εγκαύματα και ουλές, πράγμα που στιγματίζει τη γυναίκα όχι μόνο σωματικά αλλά και ψυχικά**. Σκοπός του άντρα είναι να κάνει τη γυναίκα του να καταλάβει πως σε περίπτωση που εκείνη θέλει να αποδράσει δεν πρόκειται να σωθεί καθώς θα είναι απομονωμένη από τη στιγμή που με το στιγματισμένο της πρόσωπο δεν θα μπορέσει να ξαναπαντρευτεί. (στην Ινδία ο μόνος τρόπος για να επιζήσει ένα θηλυκό είναι να παντρευτεί.) Πολλές φορές αυτές οι γυναίκες αναγκάζονται να πιουν βιτριόλι με αποτέλεσμα άλλες να αυτοκτονούν και άλλες να δολοφονούνται. Εκτιμάται πως το 66% των δολοφονημένων γυναικών στην Ινδία το 2005, ήταν θύματα ενδοοικογενειακής βίας για λόγους προικοδότησης.

Όσον αφορά της παρέμβαση του νόμου, τα περισσότερα περιστατικά δεν αναφέρονται στην αστυνομία, ενώ ο θύτης το σκάει από τη χώρα ή

καταδικάζεται σε ισόβια κάθειρξη ή σε θανατική ποινή. Οι γονείς της νύφης, από την άλλη, παραμένουν στη σιωπή καθώς δεν δύνανται να πληρώσουν το ποσό της προίκας.

Τέλος, καταλαβαίνουμε πως η Ινδία δεν είναι ένα απόλυτα εκσυγχρονισμένο κράτος από τη στιγμή που καταπατούνται βασικοί νόμοι, όπως η εδραίωση της ισότητας των δύο φύλων και η απαγόρευση της προίκας.

ΟΜΑΔΑ ΤΑ ΣΚΟΤΕΙΝΑ ΣΟΚΑΚΙΑ ΤΟΥ ΕΡΩΤΑ.

Στην πέμπτη πράξη της τραγωδίας ανακοινώνεται από τον μαντατοφόρο στον Χορό η σκληρή τιμωρία του Πανάρετου. Ο βασιλιάς τον σκότωσε, του έκοψε το κεφάλι, τη γλώσσα και τα χέρια και του ξερίζωσε την καρδιά, με σκοπό να τα προσφέρει ως δέλεαρ γαμήλιο δώρο στην Ερωφίλη. Η συνάντηση πατέρα και κόρης γίνεται στην επόμενη σκηνή και ο βασιλιάς προσποιείται πως αποδέχεται το γάμο και προσφέρει μία λεκάνη με τα κομμένα μέλη του Πανάρετου στην Ερωφίλη. Εκείνη αυτοκτονεί και στο τέλος του έργου ο χορός σκοτώνει το βασιλιά. Ο πατέρας της Ερωφίλης της άσκησε ψυχολογική βία. Μέσα από την Ερωφίλη βλέπουμε ότι ο έρωτας και η βία συνδέονται έμμεσα. Πολλές φορές όμως η βία είναι σεξουαλικής μορφής και μάλιστα φτάνει στο ακραίο φαινόμενο του βιασμού. Θέμα λοιπόν της εργασίας μας είναι η βία, ο βιασμός και οι μύθοι που υπάρχουν σχετικά με αυτόν.

ΒΙΑ-ΒΙΑΣΜΟΣ ΨΥΧΗΣ ΚΑΙ ΣΩΜΑΤΟΣ

Η σεξουαλική βία-παρενόχληση είναι η επιβολή σεξουαλικής πράξης ή συμπεριφορών ενάντια στη θέληση του θύματος, πίεση για σεξουαλικές συμπεριφορές που μας κάνουν να νιώθουμε άσχημα...

Λένε ότι οι απρόσεκτες ή προκλητικές γυναίκες που κυκλοφορούν μόνες τους τη νύχτα προκαλούν το βιασμό, λένε πως οι γυναίκες επιθυμούν μυστικά να τις παίρνουν βίαια οι άνδρες. Λένε ότι οι βιαστές είναι σεξουαλικά πεινασμένοι άνδρες που χάνουν τον έλεγχο τους. Αλλά τόσο οι εμπειρογνώμονες όσο και τα θύματα θα σας πουν ότι αυτό δεν είναι αλήθεια. Αυτό μπορεί να συμβεί σε κάθε γυναίκα. Ψυχαναλυτές από τον Φρόιντ μέχρι σήμερα αναπτύσσουν ιδέες που κάνουν πολλούς να συμπεράνουν ότι επειδή μερικές γυναίκες έχουν ερωτικές φαντασιώσεις γύρω από το βιασμό στην πραγματικότητα όλες οι γυναίκες επιθυμούν να

βιαστούν. Η μετέπειτα ιστορία των πολέμων είναι γεμάτη από περιπτώσεις όπου η γυναίκα υπήρξε θύμα βιασμού και πολεμικό λάφυρο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα από το 2ο παγκόσμιο πόλεμο είναι ο ομαδικός βιασμός γυναικών από ουκρανούς μισθοφόρους του Χίτλερ σε μια πλατεία μπροστά στα μάτια των συζύγων και των παιδιών τους. Όπως και 1.000 περιπτώσεις βιασμού σε μια νύχτα κατά τη διάρκεια ενός πολέμου. Σε περίπτωση αντίστασης της γυναίκας τη τρυπούσαν με την ξιφολόγη τους ή την σκότωναν με μια σφαίρα.

Ο βιασμός λοιπόν είναι ένα από τα συχνότερα, αποτρόπαια εγκλήματα. Δυστυχώς η πραγματική του συχνότητα δεν είναι γνωστή, διότι πολλά από τα θύματα δεν τολμούν να αναφέρουν ή να καταγγείλουν την κακοποίηση που έχουν υποστεί.

Στο βιασμό δεν ευθύνεται το θύμα. Συχνά ακούγονται μύθοι ότι τον βιαστή τον ελκύει το προκλητικό ντύσιμο ενώ στη πραγματικότητα ένας βιαστής παρατηρεί αν τα ρούχα του υποψήφιου θύματος αφαιρούνται εύκολα και γρήγορα. Στατιστικές δείχνουν πως οι βιασμοί συμβαίνουν σε άτομα που δείχνουν ευάλωτα για κακοποίηση. Τέτοια άτομα είναι εκείνα τα οποία φαίνονται φοβισμένα από τη προσέγγιση του κακοποιού, αλλά και εκείνα που είναι αφηρημένα στο δρόμο π.χ μιλώντας στο κινητό ώστε όταν ο θύτης επιτεθεί να είναι αδύνατο για εκείνα τα άτομα ν' αντιδράσουν σ' ένα τέτοιο ξαφνικό χτύπημα.

Σε άλλες περιπτώσεις οι βιαστές επιλέγουν τα θύματα τους όταν είναι υπό την επήρεια αλκοόλ. Έτσι μειώνονται οι αναστολές τους και μπορεί την επόμενη μέρα να μην θυμούνται τίποτα.

Μια ομάδα βιαστών που βρίσκεται στη φυλακή δήλωσαν ότι το πρώτο πράγμα που παρατηρούν σ' ένα πιθανό θύμα είναι το χτένισμα. Είναι πιο πιθανό να επιτεθούν σε μια γυναίκα με αλογοουρά, πλεξούδα ή κάποιο άλλο παρόμοιο χτένισμα που τους δίνει τη δυνατότητα να τη χειριστούν καλύτερα καλύτερα συνήθως τραβώντας τη.

Πολλοί πιστεύουν σ' ένα συγκεκριμένο πρότυπο βιαστή χαμηλού μορφωτικού επιπέδου, χαμηλής κοινωνικο-οικονομικής τάξης και ξένης καταγωγής οι οποίοι δρουν αποφασιστικά και θαρραλέα για να πετύχουν το στόχο τους. Οι παραπάνω προκαταλήψεις και στερεότυπα σχετικά με τους βιαστές καταρρίπτονται από έρευνα της αστυνομίας που δείχνει ότι η πλειοψηφία των βιαστών είναι Έλληνες. Επιπλέον το 50,9% των βιαστών προέρχεται από την μεσαία κοινωνικο-οικονομική τάξη και σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των θυμάτων είναι αρκετά μορφωμένοι. Ένας κοινωνιολόγος που μελέτησε 646 καταδικασμένους βιαστές, βρήκε ότι το 60% από αυτούς ήταν παντρεμένοι και έκαναν μια φυσιολογική σεξουαλική ζωή σπίτι τους. Ελάχιστοι από αυτούς έχουν δράσει παρορμητικά και το 90% είχε προσχεδιάσει την επίθεσή του. Ωστόσο οι βιαστές χαρακτηρίζονται από θρασυδειλία και δεν κυνηγούν το στόχο τους τόσο επίμονα όσο νομίζουμε. Η ίδια ομάδα βιαστών δήλωσε ότι σε

περίπτωση προσπάθειας άμυνας του θύματος συνηθίζουν να προσπαθούν για περίπου 2 λεπτά καθώς πιστεύουν ότι είναι χάσιμο χρόνου να προσπαθήσουν περισσότερο και χάνουν το ενδιαφέρον τους. Επίσης επιτίθενται συνήθως συγκεκριμένες ώρες. Την ημέρα μεταξύ τις 5:00πμ και 8:30πμ και μετά τις 22:30 (το βράδυ). Επιπλέον οι άνδρες αυτοί επιτίθενται σε σημεία σκοτεινά που τους επιτρέπουν να μεταφέρουν τη γυναίκα εύκολα και γρήγορα σε άλλο σημείο όπου δε θα ανησυχούν να τους πιάσουν. Αποφεύγουν τις γυναίκες που κρατάνε ομπρέλα ή αντικείμενα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως όπλα από κάποια απόσταση.

Συνοπτικά οι βιαστές δρουν με δυο τρόπους:

A) Αρχίζουν να παρενοχλούν τα υποψήφια θύματα τους, ‘‘τσεκάροντας’’ τις αντιδράσεις τους. Αν δουν ότι τρομοκρατούνται και διστάζουν, συνεχίζουν με θάρρος.

B) Επιτίθενται αιφνιδιαστικά, χωρίς να δώσουν κανένα απολύτως σημάδι.

Πολλά από τα θύματα είναι παιδιά και η σχέση τους με το δράστη πολλές φορές είναι σχέση συγγενική, μια σχέση εξάρτησης και εμπιστοσύνης η οποία προϋπάρχει ανάμεσα στον ενήλικα και στο παιδί. Ο αιμομικτικός βιασμός αποτελεί την ύστατη μορφή σεξουαλικής ενδο-οικογενειακής κακοποίησης γιατί προσβάλλει δύο διαφορετικά έννομα αγαθά: τη γενετήσια ελευθερία και την οικογένεια. Είναι έγκλημα, που στη συντριπτική πλειοψηφία των υποθέσεων, δράστης είναι ο πατέρας και θύμα η ανήλικη κόρη του.

Ο αιμομικτικός βιασμός παρουσιάζει την ιδιαιτερότητα ότι -πριν τη γνωστοποίησή του στις διωκτικές αρχές- πολλοί μπορεί να γνωρίζουν, αλλά κανένας δε θέλει να μιλήσει, ενώ μετά όλοι μιλούν προσποιούμενοι ότι δε γνώριζαν το περιστατικό.

Στο 20% των υποθέσεων αιμομιξίας, για τις οποίες λαμβάνει γνώση η Αστυνομία, τα θύματα βρίσκονται σε κατάσταση εγκυμοσύνης. Από άλλη έρευνα έχει βρεθεί ότι στο 30% των υποθέσεων τα θύματα είτε είναι σε κατάσταση εγκυμοσύνης είτε έχουν κάνει άμβλωση. Οι μητέρες των θυμάτων σπάνια αναφέρουν τα εγκλήματα ενδοοικογενειακής σεξουαλικής βίας. Μόνο δύο από τις δέκα υποθέσεις αιμομιξίας (20%) καταγγέλλονται από τις μητέρες των θυμάτων. Επίσης, έχει βρεθεί ότι περίπου το 40% των θυμάτων αναφέρουν καθυστερημένα το γεγονός στις μητέρες τους και ότι μία στις δέκα μητέρες αρνείται να πιστέψει την κόρη της και απορρίπτει τη μαρτυρία της ως ψεύτικη και ως προϊόν της φαντασίας της.

Έχει αποδειχθεί ότι η πατρική αιμομιξία συνήθως τερματίζεται όταν η κόρη εκμυστηρεύεται το γεγονός σε κάποιο άτομο έξω από το σπίτι, το οποίο με τη σειρά του αναφέρει το περιστατικό στην Αστυνομία. Αντίθετα, άλλη έρευνα απέδειξε ότι οι αποκαλύψεις των θυμάτων σε

κάποια πρόσωπα εμπιστοσύνης σπάνια συμβάλλουν αποφασιστικά στον τερματισμό της αιμομιξίας, μολονότι μερικές φορές οδηγούν στην τελική ομολογία.

Περιστασιακά, μια αιμομικτική σχέση έρχεται στο φως όταν το θύμα συλλαμβάνεται για παραβατικότητα ή αλητεία ή μετά από μια απόπειρα αυτοκτονίας. Η αποκάλυψη πολλές φορές γίνεται με αφορμή κάποιο άλλο οικογενειακό πρόβλημα. Το 70% των καταγγελιών γίνονται για άλλους λόγους και όχι για καθ' αυτό το έγκλημα του αιμομικτικού βιασμού. Στις περιπτώσεις που λάβουν γνώση του εγκλήματος και τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας, το μυστικό προστατεύεται ευλαβικά, δημοσιοποιείται παρορμητικά και μόνο σε καταστάσεις έντονων ενδο-οικογενειακών κρίσεων.

Αξίζει στο σημείο αυτό να αναφέρουμε ότι το έγκλημα του αιμομικτικού βιασμού παρουσιάζει το μεγαλύτερο σκοτεινό αριθμό σε σχέση με όλα τα υπόλοιπα εγκλήματα.

Ο βιασμός στιγματίζει το θύμα για πολύ καιρό και σε ορισμένες περιπτώσεις μια ολόκληρη ζωή. Εκτός από σωματικές κακώσεις δημιουργεί και πολύ έντονες ψυχολογικές. Έτσι το θύμα αρχικά έρχεται αντιμέτωπο με προβλήματα σωματικά και τις συνέπειές τους όπως την απόφαση για άμβλωση ή όχι, την σωματική αποθεραπεία, εξετάσεις για νοσήματα κ.α. ενώ παράλληλα αντιμετωπίζει το ψυχικό τραύμα που αποφέρει μία τέτοια πράξη. Κάθε άτομο αντιδρά διαφορετικά απέναντι σε αυτό το γεγονός. Άλλοι μπορεί να περάσουν άμεσα σε μία φάση σοκ και μουνδιάσματος, άλλα θύματα μπορεί να εμφανίσουν μία προσωρινή ηρεμία και αίσθηση ελέγχου της κατάστασης ενώ άλλα θύματα βιασμού μπορεί να εκδηλώσουν έντονες αντιδράσεις. Τα συνηθέστερα συναισθήματα του θύματος βιασμού είναι το σύνδρομο μετατραυματικού στρες το οποίο χαρακτηρίζεται από ένα αρχικό «μούδιασμα», έντονο τρόμο και φόβο που μπορεί να συνοδεύεται από προβλήματα ύπνου όπως εφιάλτες ή αϋπνίες. Το σύνδρομο μετατραυματικού στρες μπορεί να προκύψει άμεσα από το συμβάν είτε με καθυστέρηση αρκετών ημερών. Άλλο ένα χαρακτηριστικό σύμπτωμα του συνδρόμου είναι η επαναβίωση του γεγονότος μέσα από την επαναφορά εικόνων και αναμνήσεων. Αυτό μπορεί να συμβαίνει είτε στον ύπνο του θύματος είτε και κατά τη διάρκεια της ημέρας ιδιαίτερα όταν εκτίθεται σε καταστάσεις που λειτουργούν ως υπενθύμιση π.χ. να περάσει από το ίδιο μέρος του συμβάντος ή από ένα μέρος παρόμοιο, να συναντήσει ένα άτομο που εξωτερικά ομοιάζει στο θύτη κ.τ.λ. Σε πολλές περιπτώσεις ο φόβος αλλά και ο θυμός δεν υποχωρούν και εγκαθίστανται για πολύ καιρό με αποτέλεσμα το θύμα να αναπτύξει φοβικές συμπεριφορές και τάση αποφυγής των άλλων ανθρώπων. Δεν είναι σπάνιο το θύμα να αποκτήσει μία εσφαλμένη εικόνα για τον εαυτό του με συναισθήματα ευθύνης και ενοχής για το γεγονός. Αυτό μπορεί να έχει

μακροπρόθεσμα αρνητικές επιπτώσεις στη ζωή του ατόμου καθώς μπορεί να οδηγήσει σε εγκατάλειψη δραστηριοτήτων, αποφυγή σύναψης διαπροσωπικών σχέσεων, εγκατάλειψη εργασίας και κοινωνική απομόνωση

Πολλές φορές τα ίδια τα θύματα ενοχοποιούνται και αμφιβάλλουν για το αν τελικά αντιστάθηκαν ή προέτρεψαν αυτή την πράξη. Συνήθως όμως τα βασικότερα συναισθήματα είναι φόβος, έλλειψη εμπιστοσύνης στο άλλο φύλο, θυμός και οργή για αυτό που συνέβη και ανάγκη για εκδίκηση και δικαιοσύνη.

Ο βιασμός θεωρείται κακούργημα και τιμωρείται με κάθειρξη 5-20 χρόνια. Πολλές φορές όμως ο βιαστής αθωώνεται λόγω αμφιβολιών και προκατάληψης ότι ευθύνεται το θύμα προκαλώντας το βιασμό, δείχνοντας πολλές φορές ευνοϊκή στάση απέναντι στο βιαστή.

Σύμφωνα με ορισμένες στατιστικές μια γυναίκα στις τέσσερις κινδυνεύει να βιαστεί κατά τη διάρκεια της ζωής της. Περίπου το 30% των θυμάτων καταγγείλουν την υπόθεση βιασμού στην αστυνομία ενώ το 50% δε το λένε σε κανένα και ένα πολύ μικρό ποσοστό καταφεύγει στο να ζητήσει βοήθεια από εξειδικευμένα κέντρα.

Για να γλυτώσει μια γυναίκα από τον βιαστή η μόνη ελπίδα πέρα από την ψυχραιμία και την αυστηρότητα που πρέπει να έχεις συνεχώς απέναντι του, είναι η άμυνα και σε αυτό το κομμάτι μπορούν να φανούν πολύ χρήσιμα τα μαθήματα αυτοάμυνας.

Τέλος, δεν πρέπει να αντιμετωπίζουμε αυτήν την εγκληματική πράξη αποστασιοποιημένα διότι μας αφορά όλους. Η κοινωνία, και οι εκπρόσωποι της εξουσίας (αστυνομία, δικαστικό σώμα) να πάψουν να εθελοτυφλούν και να αποβάλουν την προκατάληψη και την καχύποπτη στάση που έχουν πολλές φορές απέναντι στα θύματα...

ΟΜΑΔΑ EL BARCO DEL AMOR.

Ο ΕΡΩΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ(ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΕΡΤ)

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΕΧΕΙ ΒΑΣΙΣΤΕΙ ΣΤΟ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΕΡΤ ΠΟΥ ΕΙΔΑΜΕ ΣΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ ΜΕ ΤΟ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΘΕΜΑ.

Στην αρχαία Ελλάδα ο έρωτας ήταν ένα από τα βασικά στοιχεία της ζωής των Ελλήνων. Αυτό αποδεικνύεται από την πληθώρα των ποιητών, γλυπτών, ζωγράφων και άλλων καλλιτεχνών που είχαν ασχοληθεί με το θέμα. Επίσης, αυτό φαίνεται εκτός από το ότι είχαν θεό με το όνομα Έρωτα είχαν και θεά του δωδεκαθέου αφιερωμένη σε αυτόν, την Αφροδίτη.

Η Αφροδίτη σύμφωνα με το μύθο αναδύθηκε από τον αφρό που δημιουργήθηκε από το Ουράνιο σπέρμα, όταν ο Κρόνος έκοψε τα γεννητικά όργανα του πατέρα του Ουρανού και τα πέταξε στη θάλασσα κοντά στην Κύπρο. Εκεί γεννήθηκε η Αφροδίτη, που την μεγάλωσαν οι Ώρες. Ήταν θεά του έρωτα και του γάμου. Προς τιμήν της θεάς γίνονταν πολλές γιορτές όπως στην Πάφο, η βαβυλωνιακή ιεροδουλεία και στο Άργος όπου οι γυναίκες ντύνονταν άντρες και το αντίστροφο. Επίσης είχε και ακόλουθους: τις Ώρες, τις Χάριτες, την Πειθώ και τον έρωτα. Κατά τον μύθο η Αφροδίτη ήταν η έμμεση αιτία του Τρωικού πολέμου, καθώς ενέπνευσε πόθο στον Πάρι για την Ελένη, που ήταν η αφορμή για την εκστρατεία των Ελλήνων. Υπήρχαν πολλά έργα τέχνης που την απεικονίζουν είτε στους κήπους μισοντυμένη ή αινιγματική. Το σπουδαιότερο άγαλμα προς τιμήν της είναι η Αφροδίτη η Κνιδία. Από τον 5ο αι π.Χ στα αγάλματα ξεντούνονται σταδιακά τα γυναικεία σώματα. Οι έρωτες της θεάς με θνητούς ήταν πασίγνωστοι στην αρχαιότητα. Ο **Άδωνις** ή και **Άδωνης** μυθολογείται ότι ήταν ένας ωραίος νέος, αγαπημένος της Αφροδίτης. Η Αφροδίτη, «τιμωρώντας» τη Σμύρνα ή Μύρρα (μετέπειτα μητέρα του Αδώνιδος), την έκανε να νιώσει μεγάλο έρωτα για τον Κινύρα, τον οποίο και παραπλάνησε, προκειμένου να ικανοποιήσει τον έρωτά της. Καρπός αυτής της ενώσεως υπήρξε ο Άδωνις, ο οποίος ήταν πολύ όμορφος από τη νηπιακή του ακόμα ηλικία. Η θεά τον έκρυψε μέσα σε μία λάρνακα (κιβώτιο) (σημείωση: στην Κύπρο υπάρχει η πόλη Λάρνακα), που την έδωσε στην Περσεφόνη προς

φύλαξη. Όταν η Περσεφόνη άνοιξε το κιβώτιο και αντίκρισε την ομορφιά του μωρού, αποφάσισε μυστικά να μην επιστρέψει ξανά τον Άδωνη. Έτσι, όταν εκείνος μεγάλωσε, αρνήθηκε να τον παραδώσει στην Αφροδίτη. Η τελευταία κατέβηκε στον Κάτω Κόσμο, όπου έμενε η Περσεφόνη μαζί με τον Άδη, για να λυτρώσει τον αγαπημένο της από την κυριαρχία του θανάτου.

Αφροδίτη και Άδωνις. Αττική ερυθρόμορφη λήκυθος σε σχήμα αρυβάλλου από τον καλλιτέχνη Αίσιονα, περ. 410 π.Χ., Μουσείο του Λούβρου.

Η θεϊκή «διαμάχη» που προέκυψε μεταξύ της θεάς του Έρωτα και της θεάς του Θανάτου, ρυθμίστηκε από τον Δία ως εξής: Ο Άδωνις να μένει το ένα τρίτο του χρόνου στον Κάτω Κόσμο με την Περσεφόνη, το άλλο τρίτο του χρόνου να μένει στον Επάνω Κόσμο με την Αφροδίτη, και το απομένον τρίτο, όπου διάλεγε εκείνος. Η Αφροδίτη χρησιμοποιώντας τη μαγική της ζώνη στην οποία δεν μπορούσε κανείς να αντισταθεί, κατάφερε να της αφιερώσει την επιλογή του.

Έτσι, ο Άδωνις περνούσε τα δύο τρίτα του χρόνου με την Αφροδίτη και το ένα τρίτο με την Περσεφόνη. Τελικά, μετά από χρόνια, ο ωραίος νέος σκοτώθηκε στη διάρκεια ενός κυνηγιού από έναν κάπρο. Η Αφροδίτη θρήνησε πικρά τον αγαπημένο της. Από το αίμα του Αδώνιδος πρόβαλαν για πρώτη φορά από το χώμα τα κόκκινα ρόδα - τριαντάφυλλα, ενώ από τα δάκρυα της θεάς φύτρωσαν οι ανεμώνες. Η Αφροδίτη παρεκάλεσε την Περσεφόνη να αφήνει τον Άδωνη να ανεβαίνει στη γη. Η Περσεφόνη

δέχθηκε, και ο Άδωνις ανεβαίνει στη γη και μένει έξι μήνες με την Αφροδίτη, ενώ τους υπόλοιπους έξι μήνες μένει με την Περσεφόνη.

Λόγω της αυξημένης παρουσίας του έρωτα στην καθημερινή ζωή των αρχαίων Ελλήνων υπήρξε ταύτιση του συναισθήματος αυτού με έναν θεό, τον Έρωτα. Αυτή η θεότητα σύμφωνα με τον μύθο γεννήθηκε από ένα αυγό που γέννησε η μαυροπτερούγη νύχτα. Ο Έρωτας ήταν μια αλληγορική θεότητα, σαν την Πειθώ, ο οποίος αναπαριστανόταν ως γιος της Αφροδίτης.

Απουλικό ερυθρόμορφο ρυτό σε σχήμα κεφαλής αιγοειδούς.

Ο Έρωας, κρατώντας φιάλη και κάδο, κατευθύνεται προς έναν βωμό για να κάνει σπονδή. Αποδίδεται στο εργαστήριο του Ζωγράφου της Βαλτιμόρης.

330–300 π.Χ.

Ρούβο Απουλίας, Εθνικό Μουσείο

Φημισμένος στην αρχαιότητα για τους έρωτές του ήταν ο Δίας. Στην ελληνική μυθολογία η **Λήδα** ήταν η μητέρα των Διοσκούρων

Πολυδεύκη και Κάστορα, καθώς και της ωραίας βασίλισσας της Σπάρτης Ελένης (εκ του Διός), της Κλυταιμνήστρας, της Τιμάνδρας, της Φοίβης και της Φιλονόης εκ του συζύγου της Τυνδάρεω. Κατά τις παραδόσεις ήταν τόσο ωραία, ώστε διεκδικούσαν την καταγωγή της πλείστες χώρες της αρχαιότητας όπως η Σπάρτη, η Αιτωλία, η Κόρινθος κ.ά. Όταν ο Δίας την είδε στον Ταύγετο ή στη μικρή νησίδα «Πέφνον» προ των θαλαμών, την ερωτεύθηκε και ζητώντας τη βοήθεια της θεάς Αφροδίτης, η οποία τον μεταμόρφωσε σε Κύκνο λαμβάνοντας η ίδια μορφή αετού καταδιώκοντάς τον. Τους είδε η Λήδα και αισθανόμενη συμπάθεια προς τον κύκνο έσπευσε να τον σώσει παίρνοντάς τον μέσα στην αγκαλιά της. Λίγο αργότερα η Λήδα κατ' άλλους γέννησε δύο αυγά από τα οποία εξήλθαν από το ένα οι δίδυμοι και από το άλλο η Ελένη. Όπως ήταν φυσικό ο μύθος της Λήδας, της εκλεκτής του Δία, ενέπνευσε πολλούς αρχαίους αλλά και νεότερους καλλιτέχνες που απέδωσαν τη Λήδα με τον κύκνο της, κατά κανόνα στη σκηνή της ερωτικής τους περίπτυξης.

Λήδα και Κύκνος, ψηφιδωτό στην "Οικία της Λήδας" στην Παλαίπαφο Κύπρου.

Στην ελληνική μυθολογία, η Μήδεια είναι κόρη του βασιλιά της Κολχίδας Αιήτη και της Ωκεανίδας Ιδυίας ή Εκάτης. Από τη θεία της, Κίρκη, είχε μάθει την τέχνη της μαγείας, την οποία χρησιμοποιούσε σ' όλη την ζωή της. Όταν ο Ιάσωνας, αρχηγός της Αργοναυτικής εκστρατείας, έφτασε στην Κολχίδα, η Μήδεια τον ερωτεύτηκε και έθεσε στην διάθεσή του όλα τα μέσα της τέχνης της, ώσπου ο ήρωας να αποκτήσει το Χρυσόμαλλο δέρας. Ύστερα απ' αυτό ακολούθησε τον εραστή της και για να αργοπορήσει τον Αιήτη, ο οποίος τους καταδίωκε, τεμάχισε τον αδελφό της, Άψυρτο, και σκόρπισε στη θάλασσα τα μέλη του. Ο πατέρας τότε εγκατέλειψε την καταδίωξη και επιδόθηκε στην περισυλλογή των μελών του σφαγμένου παιδιού του. Στην Ιωλκό αργότερα, ο Ιάσωνας την παρακάλεσε να εκδικηθεί

τον Πελία, φονιά του πατέρα και του αδελφού του κατά τη διάρκεια της εκστρατείας του. Η Μήδεια τότε έπεισε τις κόρες του Πελία να τεμαχίσουν το σώμα του πατέρα τους και να το βράσουν, γιατί έτσι δήθεν θα κατόρθωναν να τον κάνουν πάλι νέο. Μετά την καταδίωξη του ζεύγους των εραστών από το γιο του Πελία, Άκαστο, κατέφυγαν στην Κόρινθο, όπου έζησαν για ένα διάστημα ευτυχισμένοι, μέχρις ότου ο Ιάσωνας εγκατέλειψε τη Μήδεια για να μνηστευτεί την κόρη του βασιλιά Κρέοντα, Γλαύκη. Η Μήδεια και πάλι χρησιμοποίησε τα μαγικά της φίλτρα για να εκδικηθεί την αντίζηλη της. Της έστειλε δηλητηριασμένο χιτώνα σαν δώρο για το γάμο της, ο οποίος έβγαζε φλόγες και την έκαψε.

«Μήδεια», έργο της της Έβελν ντε Μόργκαν.

Καμπανικός ερυθρόμορφος αμοφορέας.

Η Μήδεια, τυφλωμένη από ερωτική ζήλια για την απιστία του Ιάσονος, τον εκδικείται δολοφονώντας τα παιδιά τους. Η συγκεκριμένη

σκηνή παραπέμπει σε θεατρική παράσταση της τραγωδίας του Ευριπίδη «Μήδεια», η οποία διδάχθηκε το 431 π.Χ. Αποδίδεται στον Ζωγράφου του Ιξίου. Περίπου 330 π.Χ., Παρίσι, Μουσείο Λούβρου

Η εκδίκηση της όμως δε σταμάτησε εδώ, αλλά έφτασε στο πιο αποτρόπαιο έγκλημά της. Σκότωσε τα δύο της παιδιά Φέρητα και Μέρμερο, που είχε αποκτήσει με τον Ιάσονα, ανέβηκε μετά σ' ένα άρμα που το έσερναν φτερωτοί δράκοντες και έφτασε στην Αθήνα, όπου ενώθηκε με τον Αιγέα και απέκτησε το Μήδο.

Στην αρχαία Ελλάδα υπήρχαν περιπτώσεις που ο έρωτας εκφραζόταν παιδαιρεστικά ή ομοφυλοφιλικά. Η ομοφυλοφιλία μεταξύ αρρένων αναπτύχθηκε δια μέσου της ομοφυλοφιλίας. Η παιδεραστία ταυτιζόταν στην Αθήνα με τον έρωτα για την ελευθερία και το μίσος εναντίον των Τυράννων. Υπερασπιστής και υμνητής της ομοφυλοφιλίας ήταν ο Σόλων ενώ αντίθετος ήταν ο Πλούταρχος. Στην αρχαία Ελλάδα η ομοφυλοφιλία ήταν διαδεδομένη στην Σπάρτη και έχουμε πληροφορίες από τον Πλούταρχο, τον Αριστοφάνη και τον Λουκιανό.

Εκφραστής της ομοφυλοφιλίας μεταξύ γυναικών ήταν η Σαπφώ, η οποία έζησε τον 6 αι. πΧ και εκφράζει τα ερωτικά της συναισθήματα μέσω των ποιητικών της έργων. Δίδασκε τον έρωτα μέσα από τα ποιήματά της, επειδή οι γυναίκες στη Λέσβο είχαν διατηρήσει την ελευθερία της συμπεριφοράς που απολάμβαναν κατά την Ομηρική εποχή και επειδή είχαν την δυνατότητα να μορφώνονται όπως και οι άντρες. Μαθήτριάς της επιδίδονταν στο χορό, την ποίηση, την μουσική και την φιλολογία.

Η Σαπφώ, η σημαντικότερη Λυρική ποιήτρια της αρχαιότητας και μια από τις πιο σημαντικές ποιήτριες παγκοσμίως έγραφε, πολλούς αιώνες πριν, τυραννισμένη από τον έρωτα της για μια μαθήτριά...

*Σαν άνεμος μου τίναξε ο έρωτας τη σκέψη,
σαν άνεμος που σε βουνό βελανιδιές λυγάει.
Ήρθες, καλά που έκανες, που τόσο σε ζητούσα,
δρόσισες την ψυχούλα μου, που έκαιγε ο πόθος.
Κι από το γάλα πιο λευκή,
απ' το νερό πιο δροσερή,
κι από το πέπλο το λεπτό πιο απαλή.
Από το ρόδο πιο αγνή,
απ' το χρυσάφι πιο ακριβή,
κι από τη λύρα πιο γλυκεία, πιο μουσική.
Πάει καιρός που κάποτε σ' αγάπησα, Ατθίδα,
μα τότε μου 'μοιάζεις μικρό κι αθώο κοριτσάκι.
Συ που μαγεύεις τους θνητούς, παιδί της Αφροδίτης,
απ' όλα το καλύτερο εσύ 'σαι το αστέρι.
Κι από το γάλα πιο λευκή...*

Συμπερασματικά το ερωτικό στοιχείο κυριαρχεί στην αρχαιοελληνική καθημερινότητα. Εκφραζόταν με ποικίλους τρόπους μέσω διαφόρων

καλλιτεχνών και αποτελούσε πηγή έμπνευσης για τους ανθρώπους της εποχής.

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟ ΕΡΩΤΙΚΟ ΠΟΙΗΜΑ

Το αρχαιότερο ερωτικό ποίημα

Το αρχαιότερο ερωτικό ποίημα που έχει ανακαλυφθεί στον κόσμο πάντως βρέθηκε κατά τη διάρκεια ανασκαφής στα τέλη του 19ου αιώνα στην περιοχή Νιπούρ στην αρχαία Σουμερία, δηλαδή στο σημερινό Ιράκ.

Το ποίημα βρέθηκε γραμμένο πάνω σε πινάκιο μαζί με άλλες πινακίδες των Σουμερίων, όπου συνήθως καταγράφονταν ιστορίες και θρύλοι, δικαστικές αποφάσεις και κρατικά διατάγματα, καθώς και άλλες συμφωνίες.

Το πινάκιο ήταν φτιαγμένο από πηλό και χρονολογείται περίπου στο 2037 π.Χ. Θεωρείται λοιπόν το αρχαιότερο ερωτικό ποίημα που έχει βρεθεί ποτέ. Το έργο έχει εκτεθεί ήδη σε διάφορα μουσεία του κόσμου.

*Γαμπρέ, αγαπημένε της καρδιάς μου,
σαν το μέλι γλυκιά είναι η ομορφιά σου.
Λιοντάρι, αγαπημένο της καρδιάς μου με μάγεψες.
Άσε με να σταθώ τρέμοντας, μπροστά σου,
να σε αγγίζω με το χάδι μου.
Το χάδι μου είναι ακριβό,
πιο απολαυστικό είναι από την ομορφιά.
Σαν το μέλι με το γάλα.
Γαμπρέ, πες στη μητέρα μου,
θα σου δώσει λιχουδιές.
Στον πατέρα μου, θα σου δώσει δώρα.
Τη ψυχή σου να ζωντανέψω, ξέρω.
Γαμπρέ κοιμήσου στο σπίτι μας ως την αυγή,
τη καρδιά σου ξέρω πως να ευχαριστήσω.
Λιοντάρι κοιμήσου στο σπίτι μας ως την αυγή.
Εσύ, επειδή μ' αγαπάς, κύριέ μου,
κύριε προστάτη μου, Σουσίν μου, εσύ που ευφραίνεις τη καρδιά της Ενλίλ,
άγγιξέ με, με το χάδι σου.*

Το ποίημα θα γράφτηκε από μια γυναίκα που ένιωθε μεγάλο πόθο προς κάποιον προφανώς τον άντρα της. Από την περιγραφή της καταλαβαίνουμε πως νιώθει έναν πολύ μεγάλο πόθο και φλερτάρει υπερβολικά. Επειδή είναι σίγουρη πως την αγαπάει, του λέει πως θέλει να περάσει την νύχτα μαζί του κάνοντας έρωτα που θα ευχαριστήσει την καρδιά του.

Ο έρωτας λοιπόν δεν έχει πάψει να εμπνέει τους καλλιτέχνες κάθε εποχής, οι οποίοι συγκινούν με τα δημιουργήματά τους αγγίζοντας τις βαθύτερες πτυχές όλων μας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ 1.

57° ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΡΟΛΟ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ ΣΗΜΕΡΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

1. Με ποια από τα παρακάτω χαρακτηριστικά αποδίδεται καλύτερα ο ρόλος που είχε ο δικός σας πατέρας μέσα στην οικογένεια;

- αυστηρός
- δυναμικός
- προστατευτικός
- υπερπροστατευτικός
- ήπιος
- αποκρουστικός
- δύστροπος
- απελευθερωμένος

Με ποια από τα παρακάτω χαρακτηριστικά αποδίδεται καλύτερα ο δικός σας ρόλος ως πατέρας μέσα στην οικογένεια;

- αυστηρός
- δυναμικός
- προστατευτικός
- υπερπροστατευτικός
- ήπιος
- αποκρουστικός
- δύστροπος
- απελευθερωμένος

2. Είστε κοντά στα παιδιά σας όταν εκείνα σας χρειάζονται;

ΝΑΙ

OXI

3. Συζητάτε με τα παιδιά σας για τα προβλήματά τους και τα βοηθάτε να βρουν λύσεις;
NAI

OXI

4. Υπάρχει ισορροπία ανάμεσα στους ρόλους που έχετε; (πατέρας-επαγγελματίας)

NAI

OXI

ΟΜΑΔΑ ΕΡΩΤΑΣ ΚΑΙ ΤΙΜΩΡΙΑ.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ 2.

Ερευνητική εργασία: Έρωτας-αγάπη μια διαχρονική περιπλάνηση στο χρόνο με αφορμή την Ερωφίλη

Ομάδα: Τα Κόκκινα Φανάρια

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Θα σε παρακαλούσαμε να απαντήσεις στις παρακάτω ερωτήσεις με σαφήνεια και ειλικρίνεια.

Σημείωσε με ✓ το χωρίο που θεωρείς κατάλληλο.

1. Φύλο: Κορίτσι Αγόρι Ηλικία: ....

2. Πιστεύεις ότι μπορεί να υπάρξει φιλία ανάμεσα σ' ένα αγόρι και ένα κορίτσι;
_ NAI _ OXI

3. Σου έχει συμβεί ποτέ μια φιλία σου με το αντίθετο φύλο να εξελιχθεί σε ερωτική σχέση; _ NAI _ OXI

4. Ποια από τα παρακάτω επίθετα θα διαλέγατε για το κάθε φύλο στα πλαίσια μιας σχέσης;

	κορίτ σι	αγόρ ι	και οι δύο
ευγενικός-ή			

στοργικός-ή			
ευαίσθητος-η			
ειλικρινής			
άπιστος-η			
αγενής			
εγωιστής- ρια			
ωραιοπαθής			
ώριμος			
δραστήριος- α			
δυναμικός-ή			
επιθετικός-ή			
ανεξάρτητος-η			
ζηλιάρης- άρα			

5. Ποια πιστεύεις είναι η κατάλληλη ηλικία για να ξεκινήσει ένα έφηβος την σεξουαλική του δραστηριότητα; _15 _16 _17 _18 _άνω των 18.
6. Μετά από πόσο χρονικό διάστημα θεωρείς πως ένα ζευγάρι πρέπει να ολοκληρώσει τη σχέση του; _ λιγότερο από 5 μήνες _περισσότερο από 5 μήνες _δεν παίζει ρόλο είναι θέμα επιθυμίας
7. Πιστεύεις πως παίζει ρόλο η διαφορά ηλικίας ανάμεσα σε ένα ζευγάρι; ΝΑΙ
ΟΧΙ
8. Θα έκανες ποτέ σχέση με κάποιο αγόρι/κορίτσι που έχει περισσότερη ή λιγότερη οικονομική άνεση από σένα;
_ναι, αν είχε λιγότερη οικονομική άνεση από μένα.
_ναι, αν είχε περισσότερη οικονομική άνεση από μένα.
_όχι, δεν θα έκανα. (Γράψε τους λόγους:
.....
.....
.....)
9. Ποια πιστεύεις είναι η καταλληλότερη ηλικία για να παντρευτεί:
μια γυναίκα: _20-25 _25-30 _άνω των 30 _δεν παίζει ρόλο η ηλικία.
ένας άντρας: _25-30 _30-35 _άνω των 35 _δεν παίζει ρόλο η ηλικία.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ!

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αλλάζει ο ρόλος του πατέρα στη σύγχρονη οικογένεια , Τα Νέα
12/3/2007

Αντιγόνη , Σοφοκλή ,ΟΕΔΒ

Αφιέρωμα «Ενδοοικογενειακή Βία» ,Ο αγώνας της γυναίκας .Τεύχος 79.
Έκδοση του συνδέσμου για τα δικαιώματα της γυναίκας.

Ερωφίλη, Γ.Χορτάτση , εκδόσεις στιγμή.

*Η «Ερωφίλη» μιλούσε σε... greeklish Της Βίκυς
Χαρισσοπούλου , δημοσιεύθηκε: Τετάρτη 02
Ιουνίου 2010*

Η «Ερωφίλη» σαν αφορμή για ένα ταξίδι στον πολιτισμό και στην
ανθρώπινη ψυχή , Πολίνα Μοίρα ,5^ο Λύκειο Βύρωνα ,Φωτόδεντρο.

Η τέχνη του Έρωτα στην αρχαιότητα. Από τη Θεογονία του Ησιόδου
στην ύστερη Αρχαιότητα
Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης 10/12/2009 – 05/04/2010 , επιμέλεια
αφιερώματος: Καθηγητής Νικόλαος Χρ.Σταμπολίδης ,Διευθυντής
Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης , Το Βήμα-εφημερίδα Κυριακή 20
Δεκεμβρίου 2009

Η τυπολογία του έλληνα πατέρα και ο ρόλος της στην ανάπτυξη της
ενσυναίσθησης και της αυτοεκτίμησης των παιδιών της σχολικής
ηλικίας.
Διπλωματική εργασία Αλεξόπουλος Δημήτριος , Χαροκόπειο
Πανεπιστήμιο.

Ο θεσμός της προίκας ,Ομαδική εργασία ,ομάδα για το θεσμό της
προίκας

Αναρτήθηκε από Σουζάνα Χειρδάρη στις 10:24 π.μ.
a24olykeiokerkyras2011-

Οι γυναίκες της Τουρκίας ζουν το δικό τους «Εξπρές του Μεσονυχτίου»,
Ελευθεροτυπία - 09/12/2006

Ο ρόλος του άνδρα στην οικογένεια της υπαίθρου , Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.

Ο ρόλος του πατέρα στη σύγχρονη οικογένεια , Ευγενεία Τσουμάνη Βουλευτής επικρατείας , 21/6/2010 .

Το αρχαιότερο ερωτικό ποίημα στον κόσμο.wikipedia.

Σαπφώ wikipedia

Συντριπτικά υπέρ της ισότητας, αλλά..., Ένας στους δύο φοιτητές θέλει τη γυναίκα σπίτι, Ελευθεροτυπία 15/11/2005 , Έρευνα στο Πανεπιστήμιο Πειραιά.

<http://el.wikipedia.org/wiki/Αντιγόνη> , Σοφοκλή

http://estia.hua.gr:8080/dspace/bitstream/123456789/1297/1/Alexopoulos_Dimitrios.pdf σελ.20-23

<http://paroutsas.jmc.gr/family/history.htm>

<http://estia.hua.gr:8080/dspace/bitstream/123456789/1020/1/pantoy.pdf> σελ.11,12,13,16-20

<http://www.welfareaction.org/article.php?id=26>

http://www.imlarisis.gr/index.php?dispatch=categories.view&category_id=816

http://www.aboutyouth.gr/el/06_kako_0.html